

MINISTERUL
EDUCAȚIEI, CULTURII
ȘI CERCETĂRII

Anexă la Ordinul MECC

nr. 839 din 18 august 2020

**REPERE METODOLOGICE
PRIVIND ORGANIZAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL
LA DISCIPLINA ȘCOLARĂ
EDUCAȚIE PLASTICĂ
ÎN ANUL DE STUDII 2020-2021**

Chișinău, 2020

ORGANIZAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL

LA DISCIPLINA ȘCOLARĂ

EDUCAȚIE PLASTICĂ

ÎN ANUL DE STUDII 2020-2021

I. IMPLEMENTAREA DOCUMENTELOR POLITICILOR EDUCAȚIONALE ÎN ANUL DE STUDII 2020-2021

1.1. Cadru normativ de organizare a procesului educațional

- Codul Educației al Republicii Moldova, modificat LP138 din 17.06.16, MO184-192/01.07.16 art.401, intrat în vigoare 01.07.16.
- Planul-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal anul de studii 2020 – 2021 (aprobat prin ordinul nr.396 din 6 aprilie 2020);
- Curriculum național. *Educație Plastică* pentru clasele V-VII (aprobat prin ordinul nr.906 din 17.07.2019);
- Ordin nr. 1249 din 22 iulie 2018 cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind managementul temelor pentru acasă, în învățământul primar, gimnazial și liceal;
- Ordin nr.1619 din 10.12.2019, Cu privire la aprobarea Programului activităților extrașcolare în învățământul primar și secundar, ciclul I și II;
- Ordin nr.1467 din 12.11.2019, cu privire la modificarea și completarea Nomenclatorului tipurilor de documentație școlară;
- Ordin nr. 70 din 30.01.2020, cu privire la aprobarea Regulamentului privind evaluarea și notarea rezultatelor învățării, promovarea și absolvirea în învățământul primar și secundar;
- Ordin nr.396 din 06.04.2020, privind aprobarea Planului-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, anul de studii 2020-2021;
- Ordin nr.269 din 09.03.2020, privind aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la funcționarea consiliului de administrație al instituției de învățământ general;
- Ordin nr. 351 din 19.03.2020, cu privire la aprobarea „Metodologiei privind continuarea la distanță a procesului educațional în condiții de carantină în învățământul primar, gimnazial și liceal”;
- Ordin nr.581 din 23.06.2020, Cu privire la aprobarea Metodologiei de evaluare a instituțiilor de învățământ general și Metodologiei de evaluare a cadrelor de conducere din învățământul general;
- Ordin nr.590 din 26.06.2020, cu privire la editarea cataloagelor școlare, aprobarea Instrucțiunilor de completare în anul de studii 2020-2021;
- Reglementări speciale privind organizarea anului de studii 2020-2021, în contextul epidemiologic de COVID-19, pentru instituțiile de învățământ primar, gimnazial, liceal și extrașcolar.

În proiectarea și realizarea procesului educațional la disciplina *Educație plastică* se vor respecta prevederile Ghidului de implementare a curriculumului disciplinar în clasele V-VII (2019).

Pentru elevii cu CES, cadrele didactice vor elabora planuri educaționale individualizate în baza curricula disciplinei (2019), în conformitate cu ghidul metodologic „Individualizarea procesului educațional prin adaptări curriculare”, aprobat prin Ordinul ME nr. 671 din 1 august 2017.

1.2. Metodologia privind evaluarea criterială prin descriptori

- Procesul de evaluare în clasele V-VII va fi realizat pe baza Curriculumului Național Disciplina *Educație plastică* clasele V-VII (2019).
- Respectarea cadrului contextual de proiectare și realizare a evaluării a elevilor din clasa a V-a, în vederea adaptării acestora la sistemul de evaluare și notare aplicat în ciclul gimnazial în conformitate cu prevederile pct. 45, 46 din *Regulamentul privind evaluarea și notarea rezultatelor învățării, promovarea și absolvirea în învățământul primar și secundar* (aprobat prin ordinul MECC nr. 70 din 30.01.2020).

1.3. Instrucțiunea privind completarea catalogului școlar

Evidența curentă a frecvenței și performanțelor elevilor, precum și a conținuturilor educaționale, se va realiza în catalogul școlar în conformitate cu „Instrucțiunea privind completarea catalogului școlar, clasele I-IV; (anexa 2) clasele V-XII”, aprobată prin Ordinul MECC nr. 590 din 26.06.2020.

Cadrele didactice sunt obligate să înregistreze în catalog rezultatele școlare ale elevilor conform normelor în vigoare, art.16, pct.4, pct.5 din Codul educației nr.152 din 17.07.2014. **Amintim că**, rezultatele școlare ale elevilor la disciplina *Educație plastică* vor fi apreciate **în bază de criterii și descriptori, fără note**. La evaluările formative proiectate și la evaluările sumative, în bază de criterii și descriptori se acordă **calificative**: foarte bine, bine, suficient. Astfel, în catalog se vor înregistra rezultatele școlare ale elevilor conform:

- ✓ **Calificativele se vor nota cu majuscule de tipar:** FB – „foarte bine”; B – „bine”; S – „suficient”;
- ✓ Calificativele se vor scrie în catalog la data realizării respectivei evaluări, în termen de, cel mult, cinci zile lucrătoare.
- ✓ În cazul în care elevul a absentat la o evaluare formativă proiectată, la acea dată se înregistrează absența lui. Cadrul didactic decide necesitatea perioadei de recuperare și realizează evaluarea elevului la o altă dată. La data respectivă se înregistrează calificativul obținut, iar în rubrica „Observații” (pe pagina din dreapta) se scrie majuscula de tipar „R” – recuperare. Pentru alte tipuri de evaluare nu se realizează evaluări repetate.

2. REPERE METODOLOGICE PRIVIND PROCESUL EDUCAȚIONAL LA DISCIPLINA EDUCAȚIE PLASTICĂ

2.1. Orientări generale ale procesului educațional

În anul de studii 2020-2021 procesul educațional la disciplina *Educație plastică* se va organiza/desfășura în conformitate cu prevederile Planului-cadru pentru învățământul primar,

gimnazial și liceal (aprobat prin ordinul nr.396 din 06.03.2020); și va constitui 1 oră/săptămână, pentru clasele I-VII.

Amintim că, disciplina Educație plastică are un rol important în formarea/ dezvoltarea personalității elevilor, în formarea unor competențe necesare pentru învățarea pe tot parcursul vieții, dar și integrarea într-o societate bazată pe cunoaștere. Concepția didactică a disciplinei are la bază schimbarea accentului **de pe instruirea artistico-plastică – pe educație prin și pentru artele vizual-plactice, în contextul educației estetice a elevilor.**

Orientarea generală a procesului educațional al disciplinei este determinată de accentul pus pe învățare, iar predarea și evaluarea se orientează pentru activizarea învățării.

Curriculumul direcționează metodologia disciplinei *Educație plastică* spre **crearea situațiilor de învățare** care îi pot oferi elevului experiențe în cunoașterea de sine și a mediului natural, social și artistic, exprimarea de sine prin limbajul specific artei, însușirea valorilor aferente acestui domeniu.

Se vor promova activități centrate pe elev, de învățare (inter)activă, experiențială, prin sarcini de lucru, prin proiecte, studii de caz, în combinație judicioasă cu tipuri de activități specifice educației plastice a elevilor de vârstă respectivă.

Procesul educațional trebuie organizat astfel încât elevii:

- să utilizeze o mare varietate de tipuri de învățare: învățarea bazată pe lucrări practice, pe cercetare, pe proiecte, pe sarcini de lucru;
- să aibă oportunități de a dobândi experiență tehnologică nu doar în clasă, ci și în afara ei: excursii la întreprinderi/fabrici, excursii la muzee, concursuri de artă artizanală, vizite la meșteri populari etc.
- să învețe prin instruire directă; prin învățarea reciprocă; învățare prin excursii; învățarea în muzee; învățarea online (*e-learning*); învățarea ludică etc.

Se va asigura oportunitatea elevilor de a **transfera achizițiile dobândite în cadrul lecțiilor în contexte educaționale/sociale/culturale**, fiind învățați să realizeze produse utile societății valorificând astfel competențe antreprenoriale. Să lucreze cu diferite simboluri vizuale și spațiale, să gândească în termeni de imagini (cum pot fi create, ce reprezintă, ce emoții provoacă diverse forme plastice, să compare lucrările lor cu alte lucrări pe care le văd și le studiază, să aplice variate modalități de expresie: pictură, grafică, sculptură, artă decorativă, fotografie etc.).

Asigurarea stării de bine la ore este o condiție indispensabilă pentru succesul învățării disciplinei *Educație plastică*. Inserția unor elemente distractive, alternarea tipurilor de activitate, diversificarea mediilor și a mijloacelor folosite – acestea și alte modalități pot face ca elevul să vină și să învețe cu plăcere la lecții, să dobândească experiențe artistice pozitive și să le valorizeze în alte domenii și contexte.

Orientările metodologice ale procesului educațional, enunțate mai sus, generează necesitatea creării unor **medii de învățare cu eficiență înaltă și favorabile învățării centrată pe elev.**(a se vedea curriculumul disciplinar p. 24).

2.2.Evaluarea în cadrul disciplinei Educație plastică

Evaluarea rezultatelor școlare la disciplina *Educație plastică* este o componentă funcțională importantă a procesului educațional. Strategiile de evaluare se concep astfel încât să solicite

elevilor eforturi intelectuale, practic - acționale și să îi ajute să se dezvolte și să se modeleze în plan cognitiv, spiritual, psihomotor și afectiv-motivațional.

Evaluarea se va axa pe măsurarea-aprecierea competențelor disciplinare, care sunt concepute ca finalități de bază ale procesului de învățământ și ca rezultate autentice ale învățării necesare elevului în viața de adult. Astfel, **scopul evaluării** vizează stimularea evoluției experiențelor plastice și a gradului de formare a finalităților disciplinei.

În funcție de momentul unui act evaluativ într-un parcurs de învățare, la disciplina Educație plastică se vor realiza: **evaluarea inițială** – predictivă; **evaluarea formativă** – continuă; **evaluarea sumativă** – finală. (a se vedea curriculumul disciplinar p.23).

Se va ține cont de faptul că, conform Metodologiei ECD strategiile de evaluare pot fi: instrumentale și non-instrumentale.

Strategiile de evaluare **instrumentale** se realizează în condiții speciale create, ce presupun elaborarea și aplicarea unor instrumente de evaluare construite pe baza de produse (probă orală, scrisă, practică sau combinată, test etc.).

Strategiile de evaluare **non-instrumentale** se realizează în circumstanțe obișnuite pe baza observării activității elevilor și a feed-backului imediat, fără folosirea instrumentelor de evaluare, fiind destinate partenerilor angajați în proces (cadrul didactic și elevii) la manifestările comportamentului performanțial al elevilor, în vederea prevenirii și combaterii dificultăților și eficientizării procesului didactic.

Se promovează orientarea demersului evaluativ către stimularea autorefecției, autocontrolului și autoreglării, în ideea acceptării elevilor ca parteneri în actul evaluării. Evidențiem condițiile necesare pentru realizarea eficientă a **autoevaluării**:

- prezentarea sarcinii de lucru (produsului) și a criteriilor de succes;
- încurajarea elevilor pentru a-și pune întrebări legate de modul de realizare a sarcinii (conștientizarea criteriilor);
- aplicarea controlată a unor grile de autoverificare;
- încurajarea evaluării în cadrul grupului sau al clasei (evaluarea reciprocă);
- completarea unei fișe de autoevaluare la finalizarea unei sarcini de lucru relevante.

În contextul ECD se realizează o corelare dintre tipurile de evaluare formativă și a tipurilor de lecții. Această corelare se configurează în felul următor:

- activitățile de evaluare formativă interactivă pot fi și trebuie să fie realizate la orice tip de lecție, vizând diferite aspecte, inclusiv cele metacognitive;
- evaluările formative curente, realizate în bază de produs ce reflectă doar o unitate de competență, se prestează cel mai bine în lecțiile de aplicare, iar EF de la sfârșitul modulului
- la lecțiile de analiză-sinteză; însă, în funcție de rezervele de timp și de alți factori, cadrul didactic poate alege o altă variantă dintre cele posibile.

Cadrul didactic în proiectul de lungă durată proiectează numărul de evaluări inițiale (EI), formative (EF) și sumative (ES) la fiecare modul; precum și evaluarea produselor pe parcursul anului. Astfel, cadrul didactic va putea să-și clarifice dacă repartizarea orelor pe module îi va permite să deruleze eficient procesul ECD; totodată, se creează o viziune de ansamblu asupra procesului didactic la disciplină.

2.3. Instrucțiuni privind managementul temelor pentru acasă

Instrucțiunea privind managementul temelor pentru acasă în învățământul primar, gimnazial și liceal (ordinul MECC nr. 1249 din 22.08.2018).

Ordinul MECC nr. 1249 din 22.08.2018, stabilește aspecte importante privind temele pentru acasă:

- Rolul temelor pentru acasă în realizarea finalităților educaționale;
- Recomandări metodologice privind managementul temelor pentru acasă;
- Timpul estimative alocat efectuării acestora de către elevi;
- Specificul temelor pentru acasă.

Realizarea în calitate de temă pentru acasă a unor sarcini complexe: lucrare practică, portofoliu, referate va fi eșalonată în timp, pe parcursul semestrelor, prin corelarea activităților realizate în clasă (ghidat) și acasă (lucru individual).

Atenționăm despre faptul că:

- în ciclul gimnazial în primele două săptămâni de studiu nu se dau teme pentru acasă;
- în perioada de vacanță, după probele de evaluare sumativă și în zilele de activități transdisciplinare, nu se vor da teme pentru acasă.
- nu se admite utilizarea temelor pentru acasă ca instrument de pedeapsă: teme cu volum mare și grad înalt de complexitate, exerciții repetitive, teme necunoscute și neexersate în clasă.

Tipologia sarcinilor pentru temele de acasă:

- teme pentru acasă cu scop de *valorificare a cunoștințelor*;
- teme pentru acasă cu scop de *formare/dezvoltare a competențelor*;
- teme pentru acasă de *creare a dexterităților și atitudinilor artistice*.
- temele pentru acasă la disciplinele din aria curriculară Arte pot fi realizate inclusiv în formă *scrisă, orală și practică*.

2.4. Proiectarea didactică a disciplinei *Educație plastică*

Conceptul central al proiectării curriculare la disciplină este ***proiectarea didactică personalizată***. Curriculumul disciplinar constituie reperul principal, document reglator pentru proiectarea personalizată a activității didactice la clasă.

Proiectarea demersului didactic a disciplinei se va realiza eșalonat pe două niveluri intercondiționate:

- *proiectarea de lungă durată* (pentru un an școlar);
- *proiectarea de scurtă durată*: elaborarea proiectelor de lecție (sau altă formă de organizare, de exemplu, excursie).

Structura recomandată a proiectului de lungă durată și a proiectului de scurtă durată este prezentată în Ghidul de implementare a curriculumului disciplinar.

Aspecte specifice privind proiectarea didactică la disciplina Educație plastică în anul de studii 2020-2021 în contextul epidemiologic COVID-19 sunt propuse p. 3.2.

3. ASPECTE SPECIFICE PRIVIND ORGANIZAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL LA DISCIPLINA EDUCAȚIE PLASTICĂ ÎN ANUL DE STUDII 2020-2021

3.1. EVALUAREA ÎNȚIALĂ ȘI RECUPERAREA/ RECAPITULAREA LA ÎNCEPUTUL ANULUI DE STUDII

În conformitate cu prevederile pct. 8.1. ale Reglementărilor speciale privind demararea anului de studii 2020-2021, în contextul epidemiologic COVID-19, se propune un scenariu didactic nou/ de alternativă ale aspectelor specifice privind organizarea procesului educațional la disciplina *Educație plastică*.

În clasele V-VII se vor proiecta și realiza în mod obligatoriu activități special destinate recuperării/recapitulării achizițiilor curriculare dobândite de elevi în anul școlar precedent, cu preponderență vizând cele învățate în perioada 11 martie - 31 mai a anului de studii 2019-2020, în contextul pandemiei COVID-19. Aceste activități vor fi încadrate în unitatea de învățare nr. 1 din proiectul de lungă durată.

Rezultatele activităților de recuperare/ recapitulare vor fi determinate în cadrul evaluării inițiale a unităților de competență prioritare, prevăzute în curriculum pentru sfârșitul clasei precedente, și vor fi valorificate ulterior în cheia diferențierii și individualizării.

Evaluarea inițială se va realiza în cadrul unității de învățare nr. 1, alegând cu precădere forme noninstrumentale, pe baza unor tehnici potrivite care să asigure elucidarea lacunelor elevilor.

Rezultatele elevilor la evaluarea inițială de la începutul anului școlar nu vor fi apreciate. Învățătorul va adopta o abordare calitativă, centrându-se pe elucidarea deficiențelor de cunoaștere, înțelegere și aplicare, va formula aprecieri calitative, folosind cuvinte încurajatoare și evidențiind aspectele la care elevul trebuie să fie atent pe viitor.

ATENȚIE! În perioada evaluărilor inițiale la începutul anului școlar se va evita **suprasolicitarea elevilor**. Această perioadă coincide cu adaptarea/ readaptarea școlarii la procesul educațional în condițiile crizei epidemiologice COVID-19 și trebuie să asigure o stare de bine pentru toți participanții la acest proces. Evaluarea inițială la începutul anului școlar, nu trebuie să fie abordată ca motiv pentru acțiuni restrictive/ muștrare/ învinovățire, dar ca o pistă pentru îmbunătățirea performanțelor.

3.2. PRIORITIZAREA CURRICULARĂ ÎN CONDIȚIILE CRIZEI EPIDEMIOLOGICE COVID-19

În condițiile crizei epidemiologice COVID-19, este recomandabilă o prioritizare curriculară. În condițiile realizării activităților de învățare la distanță venim cu un șir de recomandări, care necesită corelarea acestora cu fiecare unitate de învățare în parte.

Cadrele didactice vor ține cont de prioritizarea curriculară:

- ✓ În realizarea proiectării didactice de lungă și de scurtă durată;
- ✓ În proiectarea/alegerea probelor de evaluare;

În condițiile specifice de organizare a procesului educațional, conceptul demersului didactic se va axa pe următoarele prevederi:

1. plasarea accentului de pe predare pe actul de învățare, **de pe învățarea față în față pe învățarea individuală/ de sine stătătoare;**
2. plasarea accentului pe însușirea tehnicilor de învățare individuală/ de sine stătătoare și pe aplicarea lor în studierea materiei noi;
3. cadrul didactic va propune elevilor algoritmul de acțiuni și metode/ tehnici de învățare pentru fiecare lecție care sunt cele mai relevante privind studierea temelor respective la disciplina *Educație plastică*.

În condițiile unui învățământ tradițional toate aceste prioritizări se exclud.

Tablelul 1. Unități de competență recomandate ca obligatorii, extindere sau opțional în condițiile crizei epidemiologice COVID-19

Legendă: ** - extindere; * - opțional

Educație plastică	
Unități de competență	
Clasa a V-a	1.1**; 1.4** 2.1**; 2.4* 3.4** 4.3** 5.1**; 5.2*
Clasa a VI-a	1.4** 2.5* 3.4** 4.3** 5.1**; 5.2*
Clasa a VII-a	1.2**; 1.4** 2.1**; 2.4* 3.5** 4.3** 5.1**; 5.2*

Pentru a facilita proiectarea didactică la disciplina Educație plastică în anul curent, propunem un exemplu orientativ de proiectare a componentei *Administrarea disciplinei* pentru proiectarea didactică de lungă durată la clasa a VII-a.

ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Unitățile de învățare (module)	Nr. ore	Nr. evaluări			Observații
		EI	EF	ES	
Semestrul 1					
1. Alfabetizare vizuală	8	1	1		
2. Limbajul vizual-plastic	8	1	1	1	
<i>Total semestrul 1: 2 module</i>	<i>16</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>1</i>	
Semestrul 2					
3. Compoziție și design	10	1	1		
4. Istoria artelor plastice	5	1	1		
5. Valorizarea artelor vizual-plastice. Experiențe pozitive	3	-	-	1	
<i>Total semestrul 2: 2 module</i>	<i>18</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>1</i>	
Total an:	34	4	4	2	

Atenție! În anul de studii 2020-2021 este recomandabilă la începutul anului proiectarea de lungă durată doar pentru semestrul 1, iar la finalizarea acestuia - proiectarea pentru semestrul 2, ținând cont de evoluția crizei epidemiologice COVID – 19.

Proiectarea demersului didactic pentru studierea materiei noi, va fi determinată în funcție de rezultatele elevilor la **Evaluarea inițială**. Astfel, va fi stabilit punctul de pornire a procesului instructiv-educativ, ținând cont de eventualele „goluri” cauzate de starea excepțională din perioada instruirii la distanță.

Proiectarea unei lecții realizate la distanță se va axa pe aceiași metodologie ca și lecția obișnuită. Deci, vom porni de la selectarea unităților de competență, în raport cu care vom selecta unitățile de conținut recomandate de curriculumul disciplinar, apoi vom formula obiectivele operaționale ale lecției, în dependență de tipul acesteia (ex: lecție de formare a capacităților de dobândire a cunoștințelor, lecție de formare a capacităților de aplicare a cunoștințelor, lecție mixtă etc. sau cadrul ERRE).

Structura unei lecții tradiționale se păstrează, aspectul specific al lecției la distanță apare în proiectarea strategiilor didactice, valorificându-se cele digitale: texte, prezentări, jocuri didactice etc. în format digital. Se va acorda atenție deosebită la dozarea timpului pentru etapele lecției, micșorându-se timpul activităților de predare, mărindu-se timpul destinat activităților de învățare/ învățare independentă.

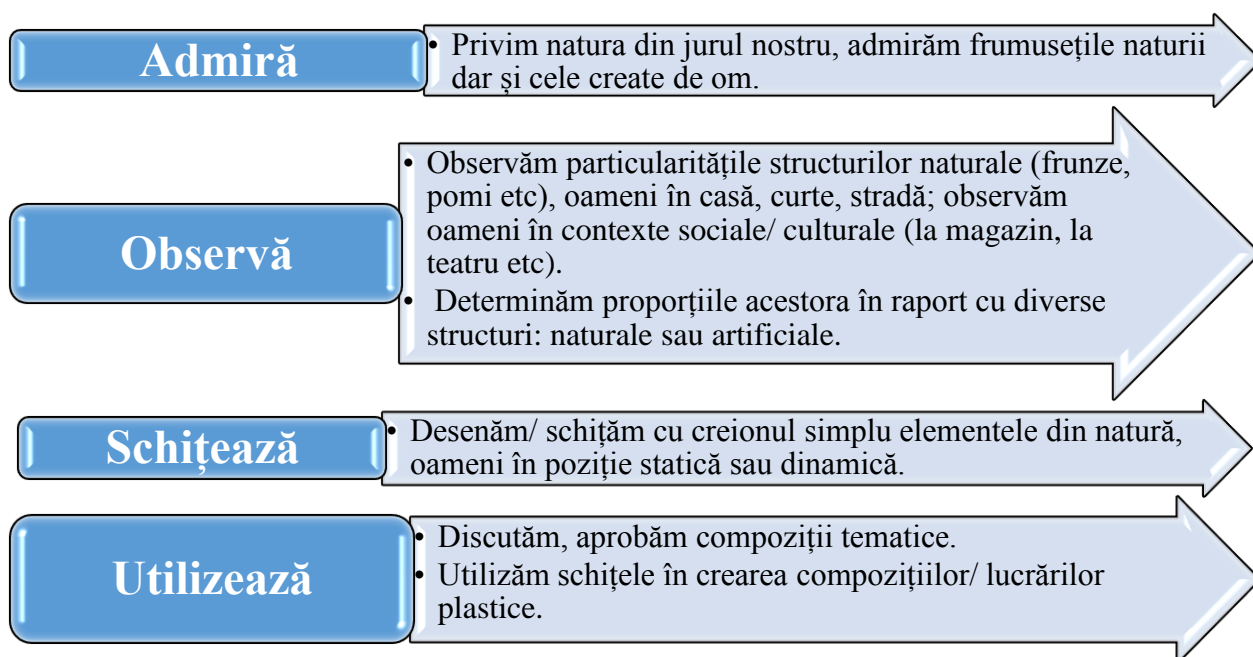
Tablelul 3. Modelul mixt de învățare: scenarizare orientativă

Etapele lecției ERRE	Activități	Timp (min.)	Forme de organizare	Resurse
Evocare	▪ Momentul organizatoric de salut.	1-2	directă/ sincronă	intervenția directă a cadrului didactic, asigurată de o aplicație
	▪ Verificarea/analiza temelor pentru acasă/ actualizarea cunoștințelor (la necesitate)	5-10		
Realizare a sensului	▪ Prezentarea propriu-zisă a subiectului lecției.	5-10	directă/ sincronă	manual, prezentare digitală, fișier video sau intervenția directă a cadrului didactic, asigurată de o aplicație;
	▪ Dirijarea învățării: 1) explicarea sarcinii de lucru independent;	5	directă/ sincronă/ asincronă	manual, prezentare digitală, fișier video sau intervenția directă a cadrului didactic, asigurată de o aplicație
	2) realizarea de către elevi a sarcinii propriu-zise.	15		manual, suport auxiliar
Reflecție	▪ Acordarea feedback-ului individual și colectiv.	5-10	directă/ sincronă/	intervenția cadrului didactic, asigurată de o

			asincronă	aplicație
Total: 45 min.; cel mult 30 min. asincron.				
Extindere	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Temă pentru acasă, după caz – diferențiat/ individualizat. 	15-20 după finalizarea orelor din orar	independentă	manual, suport auxiliar verificarea ulterioară de către cadrul didactic asigurată de o aplicație.

Propunem un model orientativ al algoritmului de studiere a conținutului **Relația om-natură în artele vizual-plastice. Reprezentarea chipului uman în medii naturale, artificiale, în contexte sociale, culturale** din **cadrul Modulului 1. Alfabetizare vizuală**, propus spre studiere în clasa a VII-a. Astfel, se vor organiza activitățile în mijlocul naturii, unde elevii vor percepe realitatea prin diverse metode de investigație, vor studia unele zone geografice și locuri istorice, vor înțelege mai bine însușirile obiectelor și fenomenelor din mediul înconjurător. Deasemenea, vor împărtăși experiența trăită în cadrul unor situații concertate, spectacole etc., unde au văzut mișcarea scenică a artiștilor sau vor discuta despre omul-atlet care se află în mediul sportiv etc.

Algoritm propus: Admiră; Observă; Schițează; Utilizează.

3.3. ADAPTAREA DEMERSURILOR DIDACTICE ÎN CONTEXTUL ÎNVĂȚĂRII DIRECTE ȘI/ SAU LA DISTANȚĂ

În condițiile specifice de organizare a procesului educațional, demersul didactic se va axa pe următoarele prevederi:

- accentuarea actului de învățare, de la învățarea față în față - la învățarea individuală/ independentă;
- plasarea accentului pe însușirea tehnicilor de învățare independentă și pe aplicarea lor în studierea materiei noi.

În cazul comunicării la distanță, se vor valorifica trei forme recomandate de Metodologia privind continuarea la distanță a procesului educațional în condiții de carantină, aprobată prin ordinul MECC nr. 351 din 19.03.2020: sincronă, asincronă, mixtă.

Procesului de predare-învățare a disciplinei *Educație plastică* la distanță se va realiza prin activități mixte, sincron și asincron.

Propunem aspecte metodologice de realizare a activităților de recuperare.

1. În perioada organizării învățământului la distanță (martie-mai 2020), conținuturile curriculare la Educația plastică au cuprins unitatea de învățare 4-*Istoria artelor plastice* și 5-*Valorizarea artei plastice. Experiențe pozitive*. Unitatea de învățare *Istoria artelor plastice* include preponderent conținuturi teoretice de studii, care a permis studierea acestora sincron și asincron.

Lecția de sinteză inclusă la finalul acestei unități de învățare, precum și activitățile de valorificare a artei plastice (expoziții, proiecte de grup etc.), pot fi reeșalonate la începutul anului nou școlar, elevii prezentând produsele evaluabile, inclusiv în format digital. Astfel, se vor consolida și aprofunda/ recupera conținuturile curriculare, care au fost proiectate pentru lunile martie-mai 2020. Un avantaj în acest sens o constituie platforma *Educație Online (educatieonline.md)*, care vine cu un suport considerabil la aceste unități de învățare.

De asemenea, recomandăm utilizarea bibliotecii digitale, care și-a început activitatea cu lecții filmate, resurse educaționale și alte suporturi didactice, fiind binevenite atât în procesul instruirii la distanță cât și în cadrul studierii în mod obișnuit/ clasic.

2. În dependență de implementarea modelelor pentru organizarea procesului educațional la începutul anului de studii 2020-2021, propunem modalități de comasare a procesului de predare-învățare-evaluare la disciplină din perspectiva reeșalonării timpului în vederea implementării curricula disciplinare.

De exemplu: în Unitatea de învățare 1-Alfabetizare vizuală (cl. V-VII-a), pot fi comasate activitățile comunicative cu sprijin de observare (observarea ghidată, analiza obiectelor înconjurătoare, contemplarea naturii etc.) cu aplicațiile practice (schițe din natură a obiectelor, structurilor naturale etc.), structurând un portofoliu tematic după un algoritm discutat cu profesorul. Astfel, timpul rezervat evaluării fiecărui produs în parte va fi redus, evaluându-se portofoliul tematic la finalul acestei unități de învățare. Pentru elevii claselor V-VI acest proces va fi mult mai accesibil, deoarece în ajutorul acestora vin manualele reeditate curent, care dezvoltă conținuturile curriculare actuale.

În cazul clasei a VI-a, se vor recapitula temele ce țin de studierea istoriei artelor plastice în Antichitate, ramurilor și genurilor de artă. Astfel, alcătuind un parcurs/călătorie imaginară prin Cele șapte minuni ale lumii antice, se vor consolida conținuturile de la sfârșitul clasei a V-a. Recapitularea/recuperarea acestor teme pot avea loc la începutul sau la finalul semestrului II, când se studiază acest compartiment, fiind stabilită o axă între Antichitate și Arta Evului Mediu și Renaștere. Pentru elevii clasei a VII-a, același lucru: recapitularea temelor din clasa a VI-a Arta Evului Mediu și Renaștere și parcurgerea conținuturilor noi de la perioada Baroc până la arta plastică modernă și contemporană.

Unitatea de învățare 5-Valorizarea artelor plastice. Experiențe pozitive conține indicații, propuneri, provocări de a participa la proiecte artistice atât în cadrul școlii, cât și în afara ei (concursuri de artă, victorine, vizite la muzee etc.), care pot recupera pe parcursul anului de studiu. Stabilirea perioadei de timp pentru recapitularea/recuperarea materiei de studiu este determinată de cadrul didactic în comun cu elevii, în funcție de necesitățile de acoperire a unor „rezerve” identificate în cunoștințele elevilor;

3. Recomandăm utilizarea în cadrul lecțiilor de Educație plastică a următoarelor platforme și instrumente de predare-învățare la distanță:

- instrumentele pentru comunicarea sincronă: Zoom, Google Meet etc. care deja au fost utilizate, rămân a fi recomandate în continuare.
- instrumente de gestionare a clasei de elevi: moodle, Google classroom etc., sunt propuse din considerentele că pot lăsa dovezi ale activității școlare pentru toți beneficiarii procesului educativ (elevi, cadre didactice, părinți).
- instrumente de evaluare pot fi create în: Kahoot, Quizizz etc,
- exerciții interactive pentru stimularea creativității pot fi create în programele: Mentimeter, Canva.
- oportunitatea utilizării tablei interactive online, propun programele precum iDroo, Openboard, ș.a.;

Atât pentru disciplina Educație plastică, cât și pentru alte discipline școlare se vor utiliza instrumente creatoare de cărți digitale, de exemplu Book Creator, Flipsnack etc. și cele de creare a benzilor animate: Animaker, Pixton, care vor întregi procesul de învățare la distanță.

ATENȚIE!

1. Calitățile aplicației digitale folosite au, cu certitudine, valoare considerabilă, dar primordială este calitatea metodică a materialelor. În acest sens, materialele oferite elevilor prin aplicații digitale se vor elabora în baza curriculumului și manualelor aprobate de MECC.

2. Se va exclude avalanșa de aplicații digitale folosite în procesul educațional la distanță, alegând doar cele mai optimale pentru condițiile concrete.

Cadrul didactic va propune elevilor **algoritmul de acțiuni și metode/ tehnici** de învățare pentru fiecare lecție care sunt cele mai relevante privind studierea temelor respective care va fi determinat de logica studierii disciplinei școlare Educație plastică.

Proiectarea strategiilor didactice este determinată de curriculum, dar se realizează personalizat, în raport de factori multipli: necesitățile de instruire ale elevilor; specificul disciplinei; personalitatea didactică a profesorului; cultura organizațională a școlii; accesul la mijloacele comunicaționale și informaționale moderne etc. Promovând diversificarea și personalizarea strategiilor didactice, curriculumul accentuează: orientarea spre învățarea activă; orientarea spre a învăța să înveți; orientarea spre formarea de competențe; orientarea spre dezvoltarea creativității elevilor.

Evidențiem următoarele momente eficiente în realizarea demersului didactic:

Metoda vizualizării informației

Informația de bază se expune sub formă de desen/ imagine în scopul comprimării ei.

De exemplu:

Se propune un desen/schemă cu indicarea evoluției în timp a artei antice, indicând câte un simbol reprezentativ dintr-un gen anume: Egiptul antic-o piramidă, Grecia antică-o colană/capitel, Roma antică - un templu etc.

Metoda insuficienței informaționale

Elevilor li se oferă informație insuficientă, de exemplu despre o tehnică de artă, fiind omise intenționat anumite elemente. Ei trebuie să găsească singuri/individual informația necesară, prin exersări practice, completând-o pe cea propusă de profesor.

De exemplu:

Profesorul: Monotipia se poate realiza prin aplicarea unei coli de hârtie pe o oglindă.

Elevii: realizează monotipii, pictând pe frunze și imprimându-le pe hârtie; pliind foaia în două, preventiv pictând pe o jumătate imaginea dorită etc.

Tangram-jocul celor șapte figuri

Cele șapte figuri sunt de mărimi diferite și se obțin prin împăturirea unui pătrat într-un mod anumit:

Se propune elevilor să utilizeze aceste figuri geometrice pentru design-ul unui produs anume și să-l decoreze cu jocuri Tangram.

Metoda sinectică

Profesorul propune un algoritm de desenare pe etape a unei păsări, propunând să-l aplice și la desenarea acesteia în zbor, indicând modificările care le-a făcut.

În varianta instruirii la distanță se vor crea mai multe scheme de acest gen, îndemnând elevii să vină cu propuneri, scheme inventate de ei.

4.ASIGURAREA MANAGEMENTULUI ȘI ACTIVITATEA ÎNTRUNIRILOR METODICE

În vederea asigurării implementării reușite a curricula 2020 pentru activitatea întrunirilor metodologice a profesorilor de Educația plastică se recomandă următoarele teme pentru seminare și laboratoare de bune practici:

1. Managementul implementării calitative a curriculumului 2019 în clasele a V-VII- a;
2. Utilizarea eficientă a noilor tehnologii ale informației și comunicării în învățământul la distanță;
3. Managementul temelor pentru acasă în învățământ gimnazial în învățământul la distanță.
4. Metodologia formării și dezvoltării competențelor transdisciplinare ale elevului în cadrul disciplinei Educație plastică;
5. Evaluarea formativă, instrument de asigurare a succesului elevului la Educația plastică.
6. Impactul culturii profesionale a cadrelor didactice asupra procesului de dezvoltare a sensibilității artistice-plastice a elevilor.
7. Dimensiuni ale educației plastice/vizuale. Repere curriculare, metodologice și practice.
8. Conceptul de alfabetizare vizuală a elevilor prin gramatica și tehnicile artelor vizuale în condiții predominant practice.

Totodată, în conformitate cu prevederile articolul 85 din *Regulamentul-tip de organizare și funcționare a instituțiilor de învățământ primar și secundar, ciclul I și II*, cu privire la atribuțiile Comisiei metodice la nivelul instituției școlare, se va urmări:

- Elaborarea unui plan de activitate în vederea valorificării temei de cercetare și aplicare (parte a planului de activitate al comisiei metodice);

- Implementarea aspectelor teoretico-metodice a temei de cercetare și aplicare în cadrul orelor;
- Diseminarea experiențelor avansate și a modelelor practice de punere în aplicare a temei de cercetare prin publicarea buletinelor școlare și/sau a articolelor de specialitate.

Fiecare comisie metodică are libertatea de a selecta una sau mai multe teme pentru cercetare și aplicare în cadrul seminarelor teoretico-practice la nivel instituțional și raional/municipal. Totodată, se va încuraja selectarea și derivarea unor aspecte ale temelor propuse pentru dezvoltare în cadrul rapoartelor de autoevaluare și lucrările metodice pentru atestarea cadrelor didactice.

5. BIBLIOGRAFIE ȘI ADRESE WEB UTILE:

1. Arta în istoria umanității. Enciclopedia RAO, București, 2002.
2. Arnheim R. Arta și percepția vizuală: o psihologie a văzului creator. Iași: Polirom, 2011, 504 p.
3. Botez-Crainic, A. - Istoria artelor plastice, Vol. I-IV. Editura R. A., București, 1998.
4. Brigalda-Barbas E. Evoluția picturii de gen din Republica Moldova. Chișinău, 2002.
5. Băran V., – Album Metodic de creație artistică plastică, ed. Arta grafică, București
6. Puică-Vasilache E., Ursu Z., Educația plastică, Manual pentru clasa a V-a; clasa a VI-a, Editura Litera Internațional, Chișinău, 2020.
7. Morel M., Mocanu-Nosco R., Frumosu A., Educația plastică, Manual pentru clasa a VII-a , Editura Știința, Chișinău, 2016.
8. Morel M., Mocanu-Nosco R., Frumosu A., Educație plastică, clasele VII, Ghid pentru profesori, Editura Știința, Chișinău, 2010.
9. Puică-Vasilache E., Ursu Z., Educație plastică, clasele V – VI, Ghid pentru profesori, Editura Litera, Chișinău, 2008.
10. Șușală I., Petric G. Educația vizuală de bază. București: Humanitas, 2009.
1. http://bibliotecascolara.ro/Elena_Taralunga/Modalitati_de_dezvoltare_a_capacitatilor_creatoare.pdf această sursă vă va oferi posibilitatea de a studia și aplica diverse modalități de dezvoltare a capacităților creatoare ale elevilor prin conținuturile artelor plastice.
2. <http://www.uamsibiu.ro/studenti/docs/cursuri/3/PIPP-abilitati-practice.pdf> Aici veți găsi metodologia instruirii prin joc și diverse anexe ce prezintă confecționarea pe etape a diverselor articole de décor.
3. http://www.academia.edu/4289363/93039305_Educatie_Plastica_Si_Metodica
4. http://www.banaterra.eu/romana/files/imaginea_vizuala.pdf

Parteneri și platforme educaționale utile:

- <http://www.ise.md/>;
- <http://www.ise.ro/>
- <http://prodidactica.md/>
- <http://asociatia-profesorilor.ro/linkuri/selectii-linkuri/>
- iFprofs (<https://www.ifprofs.org/>);
- eTwinning (www.etwinning.net);
- <http://www.didactic.ro/resurse-educationale/invatamant-gimnazial>;
- iEARN(www.iearn.org), <http://iearnmoldova.weebly.com/projects.html>
- <http://www.archeus.ro/lingvistica/main> și altele.

Platforme și aplicații Web 2.0 recomandate: Prezi <https://prezi.com/> (pentru realizarea prezentărilor interactive), Pixton <https://www.pixton.com/> (pentru realizarea de produse), Storybird <http://storybird.com/> (pentru realizarea istoriilor cu imagini), thinlink <http://www.thinlink.com/> (realizarea unei imagini interactive), EDpuzzle <https://edpuzzle.com/> (creare de lecții interactive), LearningApps <https://learningapps.org/> (crearea diferitor tipuri de exerciții).

Valentina GAICIUC, *consultant principal, Direcția învățământ general, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, grad didactic superior*

Ala VITCOVSCHI, *doctor, conf. universitar, UPS „Ion Creangă”, mun. Chișinău*

Zinaida URSU, *IPLT „Ginta Latină”, mun. Chișinău, grad didactic superior*